

Chernomorskom rehyone (Mezhmore) // Alternatyva. – 1997. – №19 (39). – 19–25 maia.

47. Sotsial-demokratychna partiia Ukrainy. Dovidka // Politychni partiï Ukrainy / Uporiad.: H. Andrushchak, Yu. Marchenko, O. Telemko, D. Charheishvili. – K.: K.I.S., Lait–print, 1999.

48. Soiuz – v opozytzii. I za nove obiednannia // Holos Ukrainy. – 1999. – №19 (2021). – 3 liutoho.

49. Strelnykov A. Sotsyalystycheskaia ydeia kak novost // Tovaryshch. – 1999. – №47 (373) (noiabr).

50. Shpakovykh V. Na tereni Mizhmoria // Ukrainskyi sotsial-demokrat. – 1995. – №3 (veresen).

51. Shcherban N. Sotsialisty Yevropy v XXI stolitti: holovne – obiednannia zusyly zarady dobrobutu svoikh narodiv // Tovarysh. – 1999. – №11 (337) (beresen).

52. Iachmik L. Maibutnie Polshchi i Ukrainy my bachymo u tisni spivpratsi // Ukrainskyi sotsial-demokrat. – 1995. – №1. – 26 lypnia.

Nazarchuk O. M., Ph.D., assistant professor of political history, V. Hetman Kyiv National Economic University (Ukraine, Kyiv), anazarchuk@ukr.net

International activity of Social Democratic parties in Ukraine in 90th XX century

Investigated the international activities of social democratic parties that existed in Ukraine in the 90th XX century. Defined their role and place in solving international problems and human rights protection in other countries. The contribution of native social democrats is analyzed in the foreign policy of Ukraine. It is found out the developments of relations between Ukrainian Social Democrats and international social democratic organizations: Socialist International, the Party of European Socialists, various funds, socialist and social democratic parties of other countries. It was established that the international activity of Ukrainian Social Democrats was highly enough estimated by foreign social democrats. Unfortunately, at the end of the 1990s, none of the social democratic parties of Ukraine failed to become the member either the Socialist International, or Party of European Socialists.

Keywords: Social Democratic Party of Ukraine, Socialist International, the Party of European Socialists, Social Democrats, international activity.

Назарчук А. Н., кандидат исторических наук, доцент кафедры политической истории, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана (Украина, Киев), anazarchuk@ukr.net

Международная деятельность социал-демократических партий Украины в 90–х гг. XX в.

Исследовано международную деятельность социал-демократических партий, которые существовали в Украине в 90–х гг. XX в. Определено их роль и место в решении международных проблем, защите прав человека в других странах. Анализируется вклад отечественных социал-демократов во внешнюю политику Украины. Выяснено ход событий, что до взаимоотношений украинских социал-демократов с международными социал-демократическими организациями: Социалистическим Интернационалом, Партией Европейских Социалистов, различными фондами, а также социалистическими и социал-демократическими партиями других стран. Установлено, что международная активность отечественных эсдеков достаточно высоко оценивалась зарубежными социал-демократами. Но на конец 1990–х годов ни одной из социал-демократических партий Украины не удалось стать членом ни Социалистического Интернационала, ни Партии Европейских Социалистов.

Ключевые слова: социал-демократические партии Украины, Социалистический Интернационал, Партия Европейских Социалистов, эсдеки, международная деятельность.

* * *

УДК 94:[340.13:352.07(477–25)]«1990/2010»

Бобровник Ю. В.,
кандидат исторических наук, докторант кафедры истории та культуры України, ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» (Україна, Переяслав-Хмельницький), peasmo@ukr.net

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРУКТУРИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В МІСТІ КИЄВІ В ПЕРІОД 1990–2010 РР.: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

Головною метою статті є спроба дослідити історію становлення та розвитку структури органів місцевого самоврядування у Києві. Дослідник виділяє такі особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві: місцеве самоврядування в місті Києві здійснювалося територіальною громадою міста Києва як безпосередньо, так і через Київську міську раду, районні

міські ради та їх виконавчі органи; представницькими органами місцевого самоврядування в місті Києві є Київська міська рада та районні в місті ради; Київська міська та районні в місті Києві ради мали власні виконавчі органи, які утворювалися відповідно Київською міською радою, районними в місті радами і були підзвітними і під контрольними відповідним радам. З 1999 р. роль виконавчих комітетів на постійній основі покладено на районні та загальноміську державні адміністрації. З цього ж року київський міський голова був головою Київської міської ради, обирався населенням міста Києва шляхом прямих виборів, очолював виконавчий комітет міської ради й головував на її засіданнях, водночас був головою Київської міської державної адміністрації. Хронологічний та метод системного аналізу використані при підготовці дослідження.

Комплексних наукових досліджень історії становлення та розвитку структури ОМС Києва досі не створено. Окремі аспекти функціонування ОМС щодо їх співіснування з державними органами виконавчої влади висвітлені у працях фахівців із державного управління та конституційного права. Головним джерелом для дослідження залишаються Закони України, що стосувалися діяльності ОМС та визначали вектор їх розвитку. Визначено два етапи становлення та розвитку ОМС Києва: доконституційний (1990–1996 рр.) та післяконституційний (1996–2010 рр.).

Ключові слова: Київська міська рада, Київська державна адміністрація, виконавчий комітет київської міської ради, секретаріат київської міської ради.

Місцеве самоврядування в Україні остаточно набуло сучасних рис після закріплення цього інституту в Конституції 1996 р., прийняття базового закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та ратифікації Європейської хартії місцевого самоврядування. Незважаючи на існуючу нормативно-правову базу, місцеве самоврядування неодноразово ставало об'єктом політичного обговорення, зокрема під час спроб проведення адміністративних реформ 1998–2000 рр. та 2004–2006 рр., що спровокували внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування» у 2001–2003 рр.

Найактуальнішою проблемою місцевого самоврядування є непорядкованість механізму делегування місцевими радами повноважень місцевим державним адміністраціям і непорядкованість дій та механізмів самоорганізації місцевого самоврядування та державної влади, що найкраще простежується в столиці України – місті Києві. Рівень розвитку органів місцевого самоврядування в Києві є показовим критерієм відображення можливостей розвитку місцевого самоврядування в Україні в цілому. Від активності та можливостей міської столичної громади подекуди залежить рівень розвитку інших територіальних громад. З історичного погляду процес становлення та розвитку структури органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) у місті Києві науковцями не досліджений взагалі, що й визначає актуальність дослідження.

Мета статті – дослідити історію становлення та розвитку структури органів місцевого самоврядування у Києві.

Поставлення мета передбачає виконання таких завдань: з'ясувати історіографію та джерельну базу дослідження; висвітлити основні етапи становлення місцевого самоврядування в Києві в період незалежності України; з'ясувати існуючі особливості місцевого самоврядування Києва.

Більшість досліджень, присвячених обраній темі, стосуються особливостей взаємодії виконавчої влади та місцевого самоврядування в Києві, яка дещо видозмінилася внаслідок прийняття Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» [2]. Науковці стверджують, що правовий механізм, закріплений у законі, суперечить концепції поділу влади, закладеній у Конституції України, а також принципам побудови відносин між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями, визначеним в Основному Законі України, Законі «Про місцеве самоврядування в

Україні) та Законі «Про місцеві державні адміністрації». Дослідники вказують на те, що незрозумілим лишається питання: у якій ролі виступає Київська міська державна адміністрація – як виконавчий орган державної влади чи виконавчий орган Київської міської ради? Такої думки дотримуються М. Пухтинський, Ю. Скопненко. Ці автори побіжно висвітлюють в описовому ключі й структуру ОМС Києва [6–8].

Досліджуючи історію становлення та розвитку структури ОМС Києва, варто умовно виділити два етапи: перший – доконституційний (1990–1996 рр.) і другий – післяконституційний (1996–2010 рр.).

Перший етап розпочався із вперше проведених демократичних виборів до Київської міської ради, які відбулися 4 березня 1990 р. Вибори депутатів Київради I скликання проводилися на принципах вільного, загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні, відповідно до Закону УРСР «Про вибори депутатів місцевих Рад народних депутатів Української РСР» [3]. Київська міська рада стала представницьким органом самоврядування столиці України та отримала право представляти інтереси територіальної громади міста і приймати від її імені рішення.

Органом виконавчої влади міста Києва в 1990–1992 рр. та 1994–1995 рр. був виконавчий комітет Київської міської ради, який обирався Київрадою. У 1992–1994 рр. повноваження виконавчого органу міста здійснював Представник Президента України в місті Києві, який водночас був і головою Київської міської державної адміністрації. Представник Президента України мав статус юридичної особи; у нього була гербова печатка та здійснював свої повноваження одноособово [9; 12]. З 1995 р. органом виконавчої влади міста стала Київська міська державна адміністрація, яка з 1999 р. паралельно виконує функції виконавчого органу Київської міської ради.

Становлення органів місцевого самоврядування в Києві в 1990–1996 рр. відбувалося при постійному з'ясуванні стосунків між законодавчою і виконавчою гілками влади. У 1992 р. із введенням до дії Закону України «Про Представника Президента України» на базі виконавчих комітетів міської та районних рад було створено міську та районні адміністрації. Депутати Київради розцінили таке нововведення як замах на представницьку владу. Такий перерозподіл повноважень місцевих органів влади на користь виконавчих структур викликав протистояння між ними й протести з боку депутатів Верховної Ради України, які, борючись за відновлення втрачених повноважень рад, прийняли в 1994 р. новий Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» [4]. Проте владні експерименти на цьому не закінчилися. Президент України ще двічі своїми указами (1994 р. та 1995 р.) повертав міську територіальну вертикаль державних адміністрацій.

Другий етап становлення структури ОМС Києва розпочався із прийняттям Конституції України 1996 р. Відповідно до положень ч. 2 ст. 140 Основного закону, місцеве самоврядування в містах Києві та Севастополі отримало свої особливості, що визначалися окремими законами України. Зокрема, особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві регламентувалися Законом України «Про столицю України – місто–герой Київ», у якому визначалися не лише засади формування та

функціонування влади Києва, а й система організаційних і фінансових гарантій з боку держави щодо здійснення містом столичних функцій. Закон про столицю разом з іншими законами надав громадянам міста право безпосередньо обирати Київського міського голову та депутатів Київської міської ради. Цей закон визначав спеціальний статус міста Києва як столиці України. Відповідно до закону столичний статус міста надавав ОМС додаткові повноваження [2].

Починаючи з 1990 р. кияни 6 разів (у 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2008 рр.) обирали депутатів Київської міської ради. Чотири рази депутати Київради обиралися виборцями по одномандатних виборчих округах. Вибори депутатів Київради V та VI скликань проводилися за пропорційною системою: депутати обиралися за виборчими списками політичних партій, виборчих блоків політичних партій. Загальний склад Київради впродовж шести скликань коливався від 75 до 300 депутатів.

У 1990–1999 рр. головною посадовою особою представницької влади міста Києва був голова Київської міської ради. 30 травня 1999 р. вперше відбулися загальноміські вибори Київського міського голови відповідно до Закону України «Про столицю України – місто–герой Київ». Першим загальнообраним Київським міським головою став О. О. Омельченко. Серед усіх міст України лише в Києві, враховуючи столичний статус міста, були запроваджено посаду заступника міського голови – секретаря Київради.

Місцеве самоврядування в 1990–2010 рр. в Києві здійснювалося територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Київську міську раду, районні в місті ради та їх виконавчі органи. До системи місцевого самоврядування в Києві входили територіальна громада міста, міський голова, міська рада, виконавчий орган міської ради, районні ради, виконавчі органи районних у місті рад, органи самоорганізації населення. У місті Києві діяли представницькі органи місцевого самоврядування: Київська міська рада та районні в місті ради. До складу Київської міської ради входила Президія, що була дорадчим органом ради, котрий попередньо готував узгоджені пропозиції і рекомендації з питань, які передбачалося внести на розгляд ради. Рішення Президії мали рекомендаційний характер, а до її складу входили міський голова, його заступник із роботи в раді, голови постійних комісій ради, уповноважені представники депутатських груп і фракцій.

Київський міський голова був головною посадовою особою територіальної громади міста Києва, очолював виконавчий комітет Київради, головував на її засіданнях. Відповідно до Закону про столицю міський голова мав додаткові повноваження бути присутнім на засіданнях Уряду, коли там розглядалися питання, що стосувалися Києва, також брати участь у розробці проєктів указів Президента України [1].

Київрада створювала секретаріат, який здійснював організаційне, правове, інформаційне, аналітичне, матеріально–технічне забезпечення діяльності ради, її органів, депутатів, сприяв співпраці Київради з іншими органами влади та районними радами в Києві. Секретаріат Київради очолював заступник міського голови, який обирався із числа депутатів рад. З 1999 р. виконавчим органом Київради була Київська міська державна адміністрація, головою адміністрації в ці роки призначався голова Київради.

Перший заступник та заступники голови Київської міської державної адміністрації, повноваження яких стосувалися сфери виконавчої влади, призначалися на посади та звільнялися з посад Київським міським головою за погодженням відповідно з Президентом України та Кабінетом Міністрів України. Призначення та звільнення з посад заступників голови Київської міської державної адміністрації з питань здійснення самоврядних повноважень Київський міський голова погоджував лише з Київською міською радою [5].

Отже, можемо виділити такі особливості здійснення місцевого самоврядування в місті Києві: місцеве самоврядування в місті Києві здійснюється територіальною громадою міста Києва як безпосередньо, так і через Київську міську раду, районні в місті ради та їх виконавчі органи; представницькими органами місцевого самоврядування в місті Києві є Київська міська рада та районні в місті ради; Київська міська та районні в місті Києві ради мають власні виконавчі органи, які утворюються відповідно Київською міською радою, районними в місті радами і були підзвітними і під контрольними відповідним радам. З 1999 р. роль виконавчих комітетів на постійній основі покладено на районні та загальноміську державні адміністрації.

З 1999 р. Київський міський голова був головою Київської міської ради, обирався населенням міста Києва шляхом прямих виборів, очолював виконавчий комітет міської ради й головував на її засіданнях, водночас був головою Київської міської державної адміністрації.

Комплексних наукових досліджень історії становлення та розвитку структури ОМС Києва досі не створено. Окремі аспекти функціонування ОМС щодо їх співіснування з державними органами виконавчої влади висвітлені у працях фахівців із державного управління та конституційного права. Головним джерелом для дослідження залишаються Закони України, що стосувалися діяльності ОМС та визначали вектор їх розвитку. У статті визначено два етапи становлення та розвитку ОМС Києва: доконституційний (1990–1996 рр.) та післяконституційний (1996–2010 рр.). До і після прийняття Конституції України діяли два різні базові закони України, що стосувалися структури ОМС загалом, а в 1999 р. було прийнято закон, який регулював питання формування та функціонування виключно ОМС Києва.

Список використаних джерел

1. Державна та муніципальна влада: проблеми розмежування повноважень: Матеріали «круглого столу» «Влада в Києві: від конфліктності до балансу повноважень». 20 березня 2008 року / За заг. ред. В. С. Воротіна. – К.: НІСД, 2008. – 38 с.
2. Закон України «Про столицю України – місто–герой Київ» від 15.01.1999 р. [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/401-14> – Заголовок з екрану.
3. Закону УРСР «Про вибори депутатів місцевих Рад народних депутатів Української РСР» від 27.10.1989 р. [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/8305-11/page> – Заголовок з екрану.
4. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про формування місцевих органів влади і самоврядування» від 28 червня 1994 р. [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/64/94-%D0%B2%D1%80> – Заголовок з екрану.
5. З історії самоврядування міста Києва [Електронний ресурс]: офіційний сайт Київської міської Ради. – Режим доступу: <http://old.kmr.gov.ua/rada.asp.htm> – Заголовок з екрану.
6. Куйбіда В. С. Перспективи формування нової державної регіональної політики // Проблеми формування добрососуського,

належного місцевого самоврядування: Зб. матеріалів та документів/ За заг. ред. М. Пухтинського. – К.: Атіка, 2008. – С.319–326.

7. Пухтинський М. Реформа місцевого самоврядування – це концепція плюс політична воля [Електронний ресурс]: офіційний сайт журналу «Віче». – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/1027/> – Заголовок з екрану.

8. Скопненко Юлія. Місцеве самоврядування в місті Києві: конституційні аспекти реформування. Журнал Віче №2, січень 2013 [Електронний ресурс]: офіційний сайт журналу «Віче». – Режим доступу: <http://www.viche.info/journal/3480/> – Заголовок з екрану.

9. Указ Президента України «Про Положення про місцеву державну адміністрацію» (Указ втратив чинність, крім статей 2 і 3 на Указу Президента №70/99 від 27.01.99 р.) [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/252/92> – Заголовок з екрану.

10. Указ Президента України «Про Представництво Президента України Республіці Крим» 31 березня 1994 р. №119/94 [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/119/94> – Заголовок з екрану.

11. Указ Президента України від 13 грудня 1991 р. №6 «Про Адміністрацію Президента України» [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/6/91> – Заголовок з екрану.

12. Указ Президента України від 24.07.1995 р. «Про обласні, Київську та Севастопольську міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації» [Електронний ресурс]: офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/640/95> – Заголовок з екрану.

13. Україна в 2008 році: процеси, результати, перспективи. Біла книга державної політики / За заг. ред. Ю. Г. Рубана. – К.: НІСД, 2008. – 186 с.

References

1. Derzhavna ta munitsypalna vlada: problemy rozmezhuвання povnovazhen: Materialy «kruhloho stolu» «Vlada v Kyievi: vid konfliktnosti do balansu povnovazhen». 20 bereznia 2008 roku / Za zah. red. V. Ye. Vorotina. – K.: NISD, 2008. – 38 s.
2. Zakon Ukrainy «Pro stolytsiu Ukrainy – misto–heroi Kyiv» vid 15.01.1999 r. [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/401-14> – Zaholovok z ekranu.
3. Zakonu URSR «Pro vybory deputativ mistsevykh Rad narodnykh deputativ Ukrainskoi RSR» vid 27.10.1989 r. [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/8305-11/page> – Zaholovok z ekranu.
4. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin i dopovnen do Zakonu Ukrainy «Pro formuvannia mistsevykh orhaniv vlady i samovriaduvannia» vid 28 chervnia 1994 r. [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/64/94-%D0%B2%D1%80> – Zaholovok z ekranu.
5. Z istorii samovriaduvannia mista Kyieva [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Kyivskoi miskoi Rady. – Rezhym dostupu: <http://old.kmr.gov.ua/rada.asp.htm> – Zaholovok z ekranu.
6. Kuibida V. S. Perspektyvy formuvannia novoї derzhavnoi rehionalnoi polityky // Problemy formuvannia dobrochesnoho, nalezhnoho mistsevoho samovriaduvannia: Zb. materialiv ta dokumentiv / Za zah. red. M. Pukhtynskoho. – K.: Atika, 2008. – S.319–326.
7. Pukhtynskiy M. Reforma mistsevoho samovriaduvannia – tse kontsepsiia plusu politychna volia [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait zhurnal «Viche». – Rezhym dostupu: <http://www.viche.info/journal/1027/> – Zaholovok z ekranu.
8. Skopnenko Yuliia. Mistseve samovriaduvannia v misti Kyievi: konstytutsiini aspekty reformuvannia. Zhurnal Viche №2, sichen 2013 [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait zhurnal «Viche». – Rezhym dostupu: <http://www.viche.info/journal/3480/> – Zaholovok z ekranu.
9. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Polozhennia pro mistsevu derzhavnu administratsiiu» (Ukaz vtratyt chynnist, krim statei 2 i 3 na Ukazu Prezydenta №70/99 vid 27.01.99 r.) [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/252/92> – Zaholovok z ekranu.
10. Ukaz Prezydenta Ukrainy «Pro Predstavnytstvo Prezydenta Ukrainy Respublitsi Krym» 31 bereznia 1994 r. №119/94 [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/119/94> – Zaholovok z ekranu.
11. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 13 hrudnia 1991 r. №6 «Pro Administratsiiu Prezydenta Ukrainy» [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/6/91> – Zaholovok z ekranu.

12. Ukaz Prezidenta Ukrainy vid 24.07.1995 r. «Pro oblastni, Kyivsku ta Sevastopolsku miski, raionni, raionni u mistakh Kyievi ta Sevastopoli derzhavni administratsii» [Elektronnyi resurs]: ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/640/95> – Zaholovok z ekranu.

13. Ukraina v 2008 rotsi: protsesy, rezultaty, perspektyvy. Bila knyha derzhavnoi polityky / Za zah. red. Yu. H. Rubana. – K.: NISD, 2008. – 186 s.

Bobrovnik Yu. V., Candidate of Historical Sciences, doctoral student of the Department of History and Culture of Ukraine of State Institution of Higher Education «Pereyaslav–Khmelnitsky Hryhoriy Skovoroda State Pedagogical University» (Ukraine, Pereyaslav–Khmelnitsky), neasmo@ukr.net

Legislative regulation of the local government in Kiev in period of 1990–2010: historical aspect

The local government in Ukraine finally acquired modern traits after the consolidation of its institution in the Constitution in 1996, the adoption of the basic law of Ukraine «On Local Government in Ukraine» and the ratification of the European Charter of the Local Self-Government. Despite the existing regulatory framework, the local authorities have repeatedly been the subject of political debate, in particular in attempts to conduct administrative reforms in 1998–2000 and in 2004–2006. That triggered amendments to the Law of Ukraine «On Local Government» in 2001–2003.

The most urgent problem of the local government is disorder mechanism of delegation of powers by local councils and local administrations disorder and mechanisms of action of the local government and self-government is best seen in the capital of Ukraine – Kyiv. The level of the local government in Kiev is indicative criterion to display capabilities of the local government in Ukraine as a whole. From activity and capabilities of City metropolitan community sometimes depends on the level of other communities. From the historical point of view the process of formation and development of the structure of the local government (further – LG) in Kyiv scientists have not studied at all which determines the relevance of the study.

The main purpose of the article is an attempt to explore the history of formation and development of the structure of local government in Kiev. The goal provides the following tasks: to find out the source base of historiography and research; to highlight the main stages of local government in Kiev during Ukraine's independence; to clarify existing features of the local governments in Kyiv. Most studies on selected topic related features of interaction of executive authorities and the local government in Kiev, which evolved somewhat as a result of the Law of Ukraine «On capital of Ukraine – City–Hero Kyiv». Scientists assert that the legal mechanism enshrined in the law, contrary to the concept of separation of powers embodied in the Constitution of Ukraine, as well as the principles of building relationships between the local governments and the local administrations set out in the Constitution of Ukraine, the Law «On Local Government in Ukraine» the Law «On local state administrations».

We can highlight the following features of the local government in Kiev: the local government in the capital made territorial community of Kyiv, both directly and through the Kyiv City Council, City District councils and their executive departments; representative bodies of the local self-government in Kiev is Kiev City Council and City District Council; Kyiv city and district councils in Kyiv with executive departments formed under the Kyiv City Council, district councils in the city and were accountable to and controlled by the respective councils. Since 1999 the role of the executive committees permanently assigned to the district and citywide administrations.

Since 1999 the Kyiv Mayor was a chairman of the Kiev city council, elected by the people of Kyiv direct elections, led the City Council Executive Committee and chaired its meetings at the same time was head of Kyiv City State Administration.

Comprehensive research of the history of formation and development of Kyiv LG structure is not created. Some aspects of the LG on their coexistence with the state authorities highlighted in the writings of experts from government and constitutional law. The main source for the study are laws of Ukraine concerning the activities of the LG's and defined the vector of development. In the article there are two stages of formation and development of Kyiv LG: before constitutional (1990–1996) and after constitutional (1996–2010). Before and after the adoption of the Constitution of Ukraine there were two different basic laws of Ukraine concerning to the structure of the LG in general and in 1999 it was adopted a law that regulated only the formation and functioning LG in Kyiv.

Keywords: Kiev City Council, Kiev State Administration, the executive committee of the Kyiv City Council, the secretariat of the Kiev city council.

Bobrovnik Yu. V., кандидат исторических наук, докторант кафедры истории и культуры Украины, ГВУЗ «Переяслав–Хмельницкий государственный педагогический университет имени Григория Сковороды» (Украина, Переяслав–Хмельницкий), neasmo@ukr.net

Законодательное регулирование структуры органов местного самоуправления в городе Киеве в период 1990–2010 гг.: исторический аспект

Главной целью статьи является попытка исследовать историю становления и развития структуры органов местного самоуправления в Киеве. Исследователь выделяет следующие особенности осуществления местного самоуправления в городе Киеве: местное самоуправление в столице осуществлялось территориальной общиной города как непосредственно, так и через Киевский городской совет, районные в городе советы и их исполнительные органы; представительными органами местного самоуправления в городе

Киеве является Киевский городской совет и районные в городе советы; Киевская городская и районные в городе Киеве советы имели собственные исполнительные органы, которые образовывались в соответствии Киевским городским советом, районными в городе советами и были подотчетными и под контрольными соответствующим советам. С 1999 г. роль исполнительных комитетов на постоянной основе возложено на районные и общегородскую государственные администрации. С этого же года киевский городской голова был председателем Киевского городского совета, избирался населением города Киева путем прямых выборов, возглавлял исполнительный комитет городского совета и председательствовал на ее заседаниях, в то же время был председателем Киевской городской государственной администрации. Хронологический и метод системного анализа использованы при подготовке исследования.

Комплексных научных исследований истории становления и развития структуры ОМС Киева до сих пор не создано. Отдельные аспекты функционирования ОМС по их сосуществования с государственными органами исполнительной власти освещены в работах специалистов по государственному управлению и конституционного права. Главным источником для исследования остаются Законы Украины, касающиеся деятельности ОМС и определяли вектор их развития. Определены два этапа становления и развития ОМС Киева: доконституционный (1990–1996 гг.) и послеконституционный (1996–2010 гг.).

Ключевые слова: Киевский городской совет, Киевская государственная администрация, исполнительный комитет Киевского городского совета, секретариат Киевского городского совета.

* * *

УДК 94:325.54]:34(477)«19/20»

Касьянова М. М., кандидат історичних наук, доцент, докторант Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ), k.marina81@rambler.ru

ФОРМУВАННЯ МІГРАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО УКРАЇНСЬКИХ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ У КІНЦІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Досліджено процес формування й удосконалення нормативно-правової бази трудової міграції в Україні, визначено основні напрями міграційної політики України. Зазначено, що міграційна законодавча база формувалась з урахуванням загальноприйнятих міжнародно-правових стандартів, а процес її розвитку був поступовим, як правило, це залежало від реакції на зміну міграційної ситуації. У статті використовуються як загальнонаукові так і спеціальні історичні методи.

Автор дійшов висновку, що впродовж усього періоду розвитку законодавства щодо українських трудових мігрантів підпорядковувалося загальнодержавній меті міграційної політики, яка характеризується забезпеченням ефективного управління міграційними процесами, подоланням негативних наслідків стихійних міграційних процесів, забезпеченням захисту громадян України, які постійно проживають за кордоном, мінімізацією стихійної зовнішньої трудової міграції громадян України та встановленням належного контролю за нею.

Ключові слова: міграція, міграційні процеси, зовнішня трудова міграція, державна міграційна політика.

На рубежі ХХ–ХХІ ст. міграція стала одним із серйозних факторів геополітичних і соціокультурних змін у багатьох країнах світу, будучи безпосереднім відображенням процесів глобалізації сучасного політичного процесу. Україна, яка отримала незалежність у 1991 р. після розпаду Радянського Союзу, одразу стала складовою процесів глобалізації. Вагомим демократичним здобуттям незалежної України стало забезпечення права вільного пересування громадян. Багато українців одразу скористалися цим правом в межах міжнародної трудової міграції та виїхали працювати до країн Європи й інших держав світу. Донедавна, ці явища ігнорувалися на державному рівні, а факт виїзду вважався тимчасовим як наслідок економічних труднощів, які згодом мають бути подолані. Проте праця за кордоном на даний час понад п'яти мільйонів наших громадян переконує в неправильній оцінці цих явищ та потребі вироблення прагматичної державної політики щодо них. А це, безсумнівно, неможливо без фахових та різнобічних досліджень еміграційного процесу.